

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

24.07.2024

Prof. Dr. Fethi Açikel

İstanbul Milletvekili

2024-2025 eğitim-öğretim yılı için tarifelerini açıklayan bazı vakıf yükseköğretim kurumlarının ücretlerde yüzde 200'e yaklaşan fiyat artışı yaptığı, üniversitelerin ücretlerinin 1 milyon lirayı aştığı görülmektedir. Resmi enflasyon oranının üstündeki artış oranları öğrenciler ve aileleri üzerinde ciddi bir ekonomik baskı yaratmaktadır. Eğitim ücretlerine ek olarak yüksek enflasyon nedeniyle katlanan barınma, beslenme, toplu taşıma gibi zorunlu yaşamsal maaliyetler eğitim öğretim faaliyetlerini sekteye uğratan boyutlara ulaşmıştır. Bu durum öğrencilerin kayıtlarını dondurmasını ya da okulu bırakmasını beraberinde getirmektedir. Öte yandan öğrenim ücretlerini ödemek için güvencesiz biçimde çalışmak zorunda kalan, yarı zamanlı çalışarak ücretini ödeyemediği için tam zamanlı çalışmaya yönelen öğrencilerin okula devamlılıkları imkansızlaşmaktadır. Bununla birlikte, 2023 yılında olduğu gibi 2024'te de Yüksek Öğretim Kurumları sınavına giren öğrencilerin ve ailelerinin yüksek üniversite ücretlerini karşılayamaması bu gerekçeyle binlerce öğrencinin açıkta kalması riski bulunmaktadır. Bu öğrenciler ve aileleri için ciddi bir psikolojik ve ekonomik yıkım anlamına gelmektedir.

Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'ne göre vakıf yüksek öğretim kurumları eğitim öğretim faaliyetlerini "kazanç amacına yönelik olmamak şartı" ile sürdürebilirler. Yönetmeliğin Yedinci Bölümü Madde 28 uyarınca "Vakıflar kendilerine kazanç sağlamak amacı ile yükseköğretim kurumu kuramazlar. Kurmuş oldukları yükseköğretim kurumundan herhangi bir surette gelir, kazanç ve hak elde edemezler."

Bu çerçevede, devletin kontrolü altında olan vakıf yüksek öğretim kurumlarına hak ihlalini önleyici ve eğitim hakkını gözeten bir acil müdahale yapılması gerekirken ilgili mercilerin konunun ciddiyetine yönelik bağlayıcı ve genel müdahalede bulunmaktan kaçındığı görülmektedir. 2022 yılında vakıf yükseköğretim kurumlarının yüzde 200'e varan oranlarda zam yapması sonrasında Bakırköy 6. Tüketici Mahkemesi'nde açılan davada TÜİK'in belirlediği TÜFE oranında zam uygulanması konusunda ihtiyati tedbir kararı alınmıştır. Benzer şekilde, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 27 Mayıs 2023'te gönderdiği "Eğitim ve Öğretim Ücreti" konulu yazıda vakıf yükseköğretim kurumlarını eğitim öğretim ücretlerine enflasyon oranının üstünde zam yapmamaları konusunda uyarmıştır. Ancak, konuya ilişkin genel ve bağlayıcı idari önlemler almadığı için 2023-2024 eğitim öğretim yılı için de afaki ücret artışı ve hak ihlalleri engellenmemiştir. 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı için YÖK Başkanı Sayın Erol Özvar tarafından 17 Temmuz 2024 tarihinde Vakıf üniversitesi ücretlerinin belirlenirken enflasyon verilerinin esas alınması gerektiği yönündeki kararlar da yalnızca uyarı niteliğindedir. Gerek hükümet gerekse de YÖK tarafından, ücretler konusundaki kararlara ilişkin herhangi bir denetim mekanizması ve yaptırım belirlenmemiştir.

Bununla birlikte, vakıf yüksek öğretim kurumlarının ücretlere yaptığı yüksek fiyat artışının akademisyenlerin ve diğer eğitim emekçilerinin maaşlarına yansıtılmaması ve akademik faaliyetlerin

geliştirilmesine yeterince aktarılmaması, vakıf yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerinde kâr amacı gütmeme ilkesini ihlal ettiği konusundaki şaibeleri de artırmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Kâr amacı gütmemesi yasak olan vakıf yüksek öğretim kurumlarının resmi enflasyon oranlarının çok üzerinde fiyat artışı yapmasının genel ve bağlayıcı biçimde engellenmesi konusunda ne tür tedbir ve tasarruflar öngörülmektedir?
- 2) Vakıf yükseköğretim kurumlarının öğrencilerden aldıkları ücretleri “kâr amacı gütmeme” zorunluluğuna uygun olarak kullanıp kullanmadıkları denetlenmekte midir? Aksi takdirde, gerekli yaptırımlar uygulanmakta mıdır?
- 3) Vakıf yüksek öğretim kurumları ücretlere yaptığı zammı akademisyenlere ve diğer eğitim emekçilerinin maaşına hangi oranda yansıtmaktadır?
- 4) Bakanlığınız ve YÖK bünyesinde vakıf üniversitelerindeki akademisyen işe alım ve çıkış süreçlerini takip eden bir denetim ve takip mekanizması var mıdır?
- 5) 2023-2024 eğitim öğretim yılı bitiminde, Vakıf üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerinden sözleşmesi yenilenmeyerek işten çıkarılan akademisyen sayısı kaçtır?
- 6) Kaç öğrenci üniversite ücretini ödeyemediği için çalışmak zorunda kalmış, kaydını dondurmuş ya da okulu bırakmıştır?
- 7) Afaki fiyat artışı nedeniyle mağdur olan üniversite öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için hangi uygulamalar ön görülmektedir?